

La producció terminològica d'Oriol Casassas

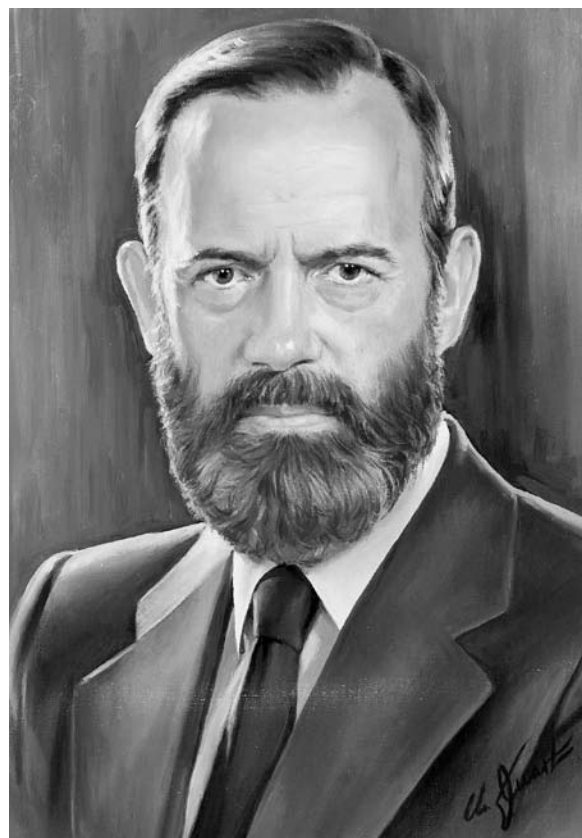
GLÒRIA FONTOVA I HUGAS
Consell de Redacció

TERMINÀLIA 7 (2013): 60-64 · DOI: 10.2436/20.2503.01.54
ISSN: 2013-6692 (impresa); 2013-6706 (electrònica)
<http://terminalia.iec.cat>

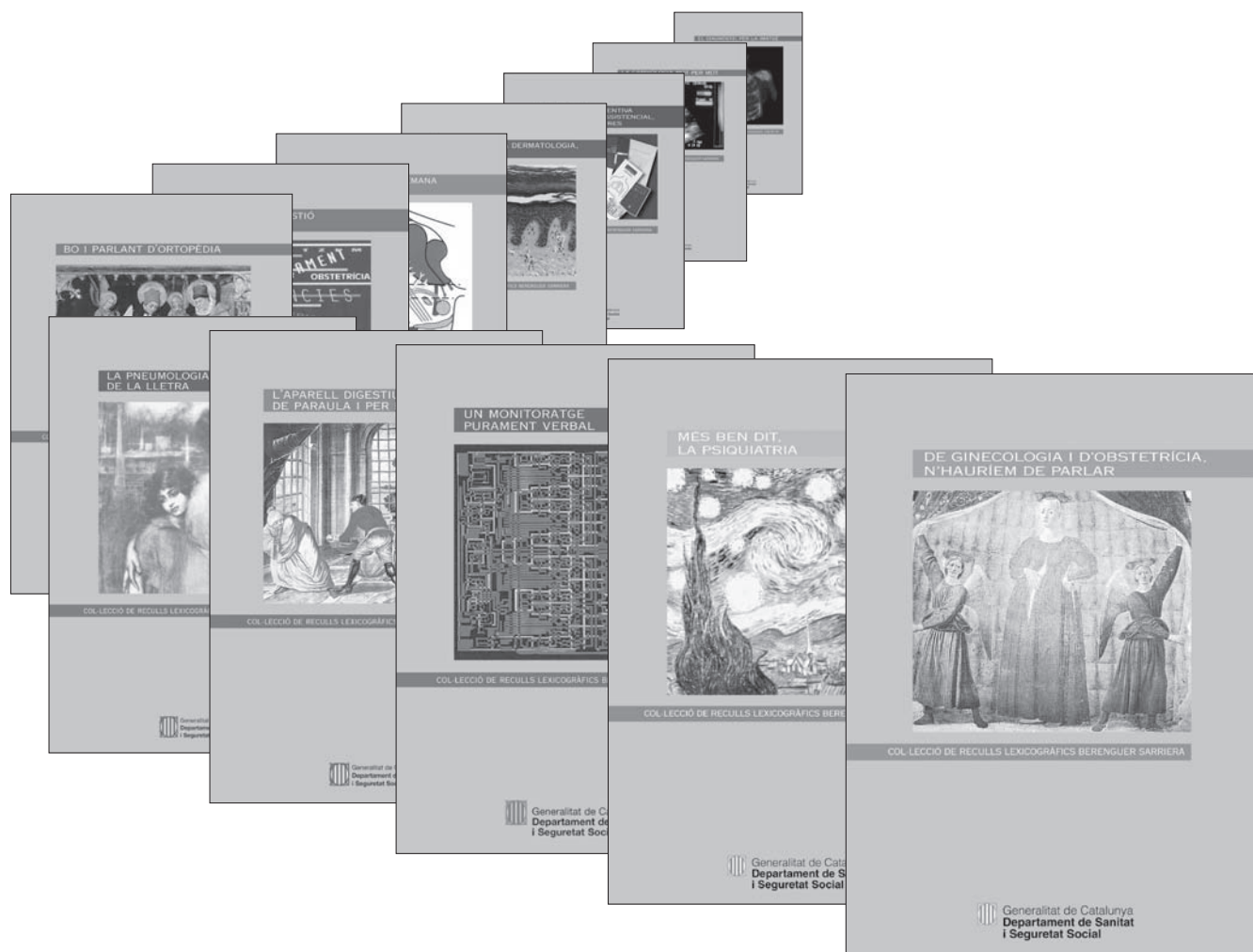
Entre la diversitat d'obres que presenta la bibliografia d'Oriol Casassas, en aquest apartat volem destacar algunes de les aportacions més rellevants dedicades a l'estudi i la divulgació de la terminologia científica i mèdica en català.

A inicis dels anys setanta, en un context polític encara advers a la llengua i la cultura catalanes, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears acollí la iniciativa d'elaborar el *Vocabulari mèdic*, una obra que conté uns 1.900 termes catalans amb definició i equivalents en castellà, francès i anglès. Aquest vocabulari, que va representar una eina de treball molt important per als metges catalans i que va tenir una notable difusió en les seves tres edicions, els anys 1974, 1979 i 1987, va comptar entre els seus principals redactors amb Josep Alsina, Oriol Casassas, Josep Laporte i Joaquim Ramis. Els promotors i autors d'aquest vocabulari eren conscients, però, que es tractava d'una obra provisional i de dimensions modestes que hauria de donar pas més endavant a un nou diccionari que es pogués considerar hereu del *Diccionari de medicina* dirigit per Manuel Corachan, publicat l'any 1936.

Oriol Casassas també va ser l'impulsor de la creació de la Comissió Coordinadora Lexicogràfica de Ciències (vegeu-ne la semblança a TERMINÀLIA, núm. 4, p. 64-71), la qual va promoure l'elaboració de recursos terminològics per afavorir el coneixement i la divulgació del llenguatge científicotècnic en català, amb la

Axiu de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears

publicació de tres Vocabularis bàsics i l'elaboració del Full Lexicogràfic, una col·lecció d'onze opuscles publicats entre els anys 1978 i 1982.

Una altra de les aportacions a la divulgació del lèxic de les diverses especialitats mèdiques, promoguda pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i elaborada per Oriol Casassas i Joaquim Ramis, és la Col·lecció de Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera. Es tracta d'una col·lecció de 13 volums monogràfics, publicats entre els anys 1991 i 2002, adreçats de manera específica als professionals de diferents sectors de l'activitat sanitària amb la voluntat de difondre, actualitzar i millorar el lèxic de les diverses especialitats mèdiques.

El nom de Berenguer Sarriera, que dona títol a aquesta col·lecció de reculls lexicogràfics, ja porta implícita la voluntat divulgativa i el rerefons de normalització lingüística que acompanya aquestes obres. Berenguer Sarriera fou un cirurgià al servei de la corona catalanoaragonesa, que va viure a cavall dels segles XIII i XIV. La reina Blanca d'Anjou, muller del rei Jaume II, va encarregar-li la traducció del llatí al català del *Regimen sanitatis* que Arnau de Vilanova havia redactat i dedicat al mateix rei. En el pròleg de la versió catalana del *Regiment de sanitat* a Jaume II, Sarriera diu:

«E per ço que aquest *Regiment*, qui tan planerament és ordonat, pusca tenir o fer profit a aquels qui no entenen llatí, és vengut a plaer a la molt alta senyora dona Na Blanca, per la gràcia de Déu reyna d'Aragó, que ha manat a mi, Berenguer Sarriera, surgian, que trelat aquest libre de llatí en romanç; e yo, per satisfer a son manament, són-me entramès a tresladar aquest libre.»

De la mateixa manera, els autors d'aquests reculls contribueixen, de manera ordenada i precisa, a presentar els conceptes bàsics de les diferents especialitats mèdiques i les denominacions catalanes corresponents, a comentar els mots que poden comportar confusions semàntiques o alteracions ortogràfiques, i a promoure l'interès i l'ús adequat de la terminologia mèdica en català entre els professionals de la sanitat.

Els continguts de cada recull es presenten estructurats en capítols que tracten sobre els mots i les expressions bàsiques d'anatomia, fisiologia, patologia, terapèutica, branques o tècniques principals d'una determinada especialitat. Al final de cada recull es presenta un glossari castellà-català que aplega entre 150 i 200 entrades i, en els reculls més recents, també s'hi inclou un breu apèndix anglès-català.

És evident, però, que l'aportació més significativa d'Oriol Casassas al desenvolupament i la difusió de la terminologia mèdica ha estat, per l'abast i l'extensió de l'obra, el *Diccionari enciclopèdic de medicina*, publicat l'any 1990 en el marc d'un conveni entre l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears i *Enciclopèdia Catalana*. Casassas encapçalà un equip d'una seixantena de persones, entre redactors, assessors lingüístics, consultors, col·laboradors redactors i tècnics informàtics, que durant més de vuit anys treballaren en l'elaboració d'un diccionari que comprèn unes 56.250 entrades, amb les subentrades corresponents, definicions, equivalents en castellà, francès, anglès, italià i alemany, indicacions etimològiques, una breu nota biogràfica dels epònims i una taula de nomenclatura anatòmica internacional.

L'any 2000, en el curs del Setzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, es presentà la segona edició, revisada i actualitzada, del *Diccionari enciclopèdic de medicina* i a finals del 2003 l'obra es va poder consultar lliurement en la seva edició digital.

Des d'aleshores ençà, s'ha continuat treballant de manera gairebé ininterrompuda en la revisió i actualització dels continguts d'aquest diccionari, que ha esdevingut, sense cap mena de dubte, una obra de referència de la terminologia mèdica en llengua catalana.

A més del vessant lingüístic i terminològic, i de l'obra poètica, en la bibliografia d'Oriol Casassas també hi destaquen obres relacionades amb la història de la medicina i els problemes socials en l'entorn sanitari. ✱

Bibliografia d'Oriol Casassas i Simó*

- SALA GINABREDA, Josep M.; CALAFELL, Pedro; PÉREZ SOLER, Agustí (1955). *Tratado de enfermedades infecciosas en la infancia*. Barcelona: Editorial Científica Médica. 2 v.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol [et al.] (1967). *La hospitalización pediátrica en Catalunya*. Barcelona: Societat Catalana de Pediatria.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (coord.) (1967). *La pediatria en el suburbi: Tema social de la Societat Catalana de Pediatria en el curs 1966-1967*. Barcelona: Societat Catalana de Pediatria.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (1970). *La medicina catalana del segle XX*. Barcelona: Edicions 62.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (1973). *El català, llengua d'expressió científica*. [Col·loqui celebrat durant la Universitat Catalana d'Estiu de Prada, el 25 d'agost de 1973]
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (1973). *Primer —i últim— llibre d'exercicis*. Barcelona: Impr. Salvadó.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (coord.) (1974). *Ecologia infantil: Factors psicosocials*. [Taula rodona celebrada al Palau de Congressos de Perpinyà, el 3 de març de 1974]
- ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA I BALEARIS (1974). *Vocabulari mèdic*. Barcelona: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears.
- ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA I BALEARIS (1975). *La pediatria a les comarques*. Vic: Societat Catalana de Pediatria.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1976). «Epidemiologia social de la infància a Catalunya». [Contribució al 7è Congrés de l'Association Médicale Internationale pour l'Étude des Conditions de Vie et de Santé, celebrat a Bolonya el 1976]
- CONGRÉS DE METGES I BIÒLEGS EN LLENGUA CATALANA (1976). *Funció social de la medicina*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears.
- COMISSIÓ COORDINADORA LEXICOGRÀFICA DE CIÈNCIES. *Full Lexicogràfic* (1978-1982). Barcelona: Comissió Coordinadora Lexicogràfica de Ciències.
- ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA I BALEARIS (1979). *Vocabulari mèdic*. 2a ed. Barcelona: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears.

- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (1984). *Vagueries pels confins conceptuals de «salut», amb aire de contrapàs*. [Barcelona]: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears. [Conferència inaugural del curs 1983-1984 de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, pronunciada el 20 d'octubre de 1983 per Oriol Casassas i Simó]
- ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA I BALEARS (1987). *Vocabulari mèdic*. 3a ed. Barcelona: La Llar del Llibre.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (dir.) (1990). *Diccionari enciclopèdic de medicina*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; LLAURADÓ I MIRET, Eduard (1991). *CIM-9-MC: Classificació internacional de malalties: 9a revisió: Modificació clínica*. Barcelona [etc.]: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social [etc.].
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol [et al.] (1991). *La cultura davant del nou segle*. Barcelona: Fundació Gala-Salvador Dalí; Fundació Serveis de Cultura Popular; Fundació Jaume Bofill.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1991). *Vocabulari de la prescripció: Els mots i les locucions d'una recepta*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1992). *El diagnòstic per la imatge: La seva expressió escrita*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1993). *La cardiologia mot per mot*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1993). *La medicina preventiva en la pràctica assistencial, dit entre nosaltres*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1993). *Metges de nens: Cent anys de pediatria a Catalunya*. Barcelona: La Magrana.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1994). *Bo i parlant d'ortopèdia*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (dir.) (1994). *Diccionari enciclopèdic de medicina* [recurs electrònic]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1 CD-ROM + guia de l'usuari.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1994). *Els mots de la dermatologia, a flor de pell*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1994). *La neurologia demana la paraula*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1994). *La veu de la gestió hospitalària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1995). *L'aparell digestiu, de paraula i per escrit*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1995). *La pneumologia al peu de la lletra*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (1996). *Josep Alsina i Bofill, l'exemple*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia Montserrat. (Biblioteca Abat Oliba; 166)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (1997). *Un monitoratge purament verbal*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- RAMIS I CORIS, Joaquim; CASASSAS I SIMÓ, Oriol (1999). *Més ben dit, la psiquiatria*. 2a ed. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. (Reculls Lexicogràfics Berenguer Sarriera)
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (1999). *Miquel A. Fargas i Roca i els nous horitzons: Conferència pronunciada davant el Ple per Oriol Casassas i Simó el dia 14 de desembre de 1998*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (1999). *Una faula i setze històries: Excursió pels camps de les ciències humanes sortint del despatx d'un metge*. Barcelona: Fundació Alsina i Bofill; Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim (2002). *De ginecologia i d'obstetrícia, n'hauríem de parlar*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (2002). *Jacint Verdaguer i Ramon Turró, tan lluny i tan a prop*. [Malgrat de Mar]: Ajuntament de Malgrat de Mar. Arxiu Municipal.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (2004). *Ètica o consciència social: La sanitat en l'obra d'Enric Prat de la Riba*. Castellterçol: Patronat de la Casa-Museu Prat de la Riba.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (2004). *Josep Trueta i Raspall, el símbol: Semblança biogràfica de Josep Trueta i Raspall. Conferència pronunciada davant el Ple per Oriol Casassas i Simó el dia 15 de desembre de 2003*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol; CASASSAS, Josep Ramon (2007). *Història d'un coratge: Diari d'una dona camí de l'exili*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (2007). *Leandre Cervera i Astor: Semblança biogràfica. Conferència pronunciada davant el Ple per Oriol Casassas i Simó el dia 27 de novembre de 2006*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- CASASSAS I SIMÓ, Oriol (2008). *El llenguatge de les ciències i Pompeu Fabra*. Barcelona: Fundació Universitat Catalana d'Estiu. [XXXIX Universitat Catalana d'Estiu, Prada (Conflent)]

* Bibliografia recopilada per Mariona Torra, documentalista del TERMCAT, Centre de Terminologia. Les referències s'han ordenat per ordre cronològic.